

Nr 24.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställan om anslag till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition (IX ht. p. 76) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 430 000 kronor. Förslaget innebär en minskning med 150 000 kronor i jämförelse med motsvarade anvisning för innevarande budgetår.

I samband med denna anslagspunkt har utskottet behandlat två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 287 av herr *Hermansson, Herbert*, och herr *Pålsson* samt II: 385 av herr *Carlsson* i Bakeröd, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte besluta, att statsbidragen till åtgärder till bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur inom tuberkulosfritt område samt för utrensning av tuberkulos inom mindre nötkreatursbesättningar skola höjas med 50 procent.

Beträffande det närmare innehållet i motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

Yttrande över motionerna har avgivits av veterinärstyrelsen.

I skrivelse den 31 augusti 1950 har *veterinärstyrelsen* hemställt, att anslaget skall minskas med 80 000 kronor i förhållande till innevarande budgetårs anvisning och för nästa budgetår således uppföras med 1 500 000 kronor, varav 450 000 kronor till åtgärder inom tuberkulosfria områden, 675 000 kronor till statlig kontroll med tuberkulin, 70 000 kronor till klinisk tuberkuloskontroll, 5 000 kronor till åtgärder vid juver- och könstuberkulos samt 300 000 kronor till utrensning av tuberkulos inom mindre nötkreatursbesättningar.

Departementschefen har anfört följande.

»Såsom framgår av det föregående har veterinärstyrelsen beräknat medelsbehovet till utrensning av tuberkulos inom mindre nötkreatursbesättningar till 300 000 kronor för nästa budgetår. Enligt vad jag under hand inhämtat från styrelsen torde det emellertid vara möjligt att begränsa medelsanvisningen för detta ändamål till 230 000 kronor. Då jag i övrigt icke har något att erinra mot styrelsens anslagsberäkning innebär detta, att

anslaget skulle kunna nedsättas med ytterligare 70 000 kronor utöver den minskning å 80 000 kronor, som styrelsen ifrågasatt. Anslaget bör alltså uppföras med (1 580 000 — 70 000 — 80 000 =) 1 430 000 kronor.»

I sitt yttrande över motionerna har *veterinärstyrelsen* anfört i huvudsak följande.

Då de nu gällande ersättningarna för till följd av tuberkulos nedslaktade nötkreatur, respektive statsbidragen till innehavare av mindre nötkreatursbesättningar för anskaffning av tuberkulofria djur på sin tid fastställas, motsvarade beloppen i stort sett den faktiska skillnaden mellan slakt- och livvärde. Så är sedan flera år tillbaka icke längre förhållandet. Att styrelsen icke ansett sig böra taga initiativ till en höjning av ersättningarna vid slakt inom tuberkulofria områden sammanhänger delvis med att styrelsen funnit en dylik åtgärd innebära en premiering av sådana djurägare, som underlåtit att vidtaga frivilliga åtgärder för sjukdomens utrotande inom sina besättningar. Frågan om ersättningsbeloppens storlek synes emellertid komma i ett annat läge, när i en framtid samtliga län förklarats tuberkulofria och bekämpandet av nötkreaturstuberkulosen följaktligen torde komma att överallt ske helt enligt bestämmelserna i epizootilagen. Styrelsen har icke kunnat märka att de förhållandevis låga anskaffningsbidragen hittills i någon större grad påverkat benägenheten hos ägarna av mindre nötkreatursbesättningar att sanera desamma.

Vad beträffar de statsfinansiella konsekvenserna av en höjning av ersättningsbeloppen på sätt motionärerna ifrågasätta, påverkas den därigenom uppkommande merbelastningen å ifrågavarande anslag av olika faktorer. Antalet djur, som måste nedslaktas, har undan för undan minskats relativt sett. Det totala antalet nedslaktade nötkreatur kan dock ökas betydligt i samband med att ett nytt område friförklaras. Friförklaringen av ett län eller del därav kan emellertid uppskjutas, till dess bekämpandet på frivillig väg förts så långt, att praktiskt taget alla turberkulösa djur utrensats. En dylik återhållsamhet beträffande friförklaringen av återstående icke tuberkulofria områden kan i fortsättningen bli nödvändig. Med en långsammare takt i fråga om friförklaringarna kan antalet nötkreatur, som behöver nedslaktas på grund av reaktion för tuberkulin inom turberkulofria områden, beräknas uppgå till allenast omkring 300 per år under de närmaste åren. Merbelastningen å anslaget skulle sålunda uppgå till ($300 \times 50 =$) 15 000 kronor. Sker däremot friförklaring av nya områden i samma takt som hittills, torde årligen ytterligare 200 djur få nedslaktas och den av en höjning av ersättningsbeloppen orsakade ökningen av anslagsbelastningen kommer följaktligen att stiga med 10 000 kronor till 25 000 kronor.

En höjning av bidragen vid frivillig nedslaktning av turberkulösa djur torde medföra, att många ägare av mindre besättningar bli mera benägna att vidtaga åtgärder för sjukdomens utrotande i dessa. Det sammanlagda antalet sådana besättningar inom de icke friförklarade områdena torde emellertid numera icke vara större, än att vid oförändrade utrensningssbidrag flertalet bidragssökande skall kunna tillgodoses med det i årets statsverksproposition för ändamålet äskade beloppet. Höjas utrensningssbidragen med 50 procent, kan följaktligen den därav föranledda merbelastningen å ifrågavarande anslagspost beräknas stanna vid 115 000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså ett bifall till motionerna medföra, att ifrågavarande anslag skulle behöva uppräknas med ($15\ 000 + 115\ 000 =$) 130 000 kronor.

Utskottet. Enligt utskottets mening ha goda skäl i och för sig anförts till stöd för det i motionerna I: 287 och II: 385 framställda yrkandet om höjning av de belopp, som för närvarande kunna utgå såsom ersättning och bidrag i samband med bekämpandet av tuberkulos hos nötkreatur. Av utredningen i ärendet framgår emellertid, att ett bifall till yrkandet skulle medföra en ökning av statsverkets utgifter för ändamålet med 130 000 kronor utöver det av Kungl. Maj:t förordade anslagsbeloppet. Med anledning härav vill utskottet framhålla vikten av att största möjliga återhållsamhet iakttages i nuvarande statsfinansiella läge. Härtill kommer, att enligt veterinärstyrelsens erfarenheter den relativt ringa storleken av det belopp, som för närvarande kan utgå såsom anskaffningsbidrag, hittills icke i någon högre grad påverkat benägenheten hos ägarna av mindre nötkreatursbesättningar att sanera dessa. I fråga om ersättningsbeloppens storlek torde en omprövning kunna komma att erfordras, när samtliga län framdeles hänförs till tuberkulosfria områden. Ur angivna synpunkter finner utskottet sig icke kunna biträda yrkandet i motionerna.

Då utskottet icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts framställning, hemställer utskottet alltså,

A. att riksdagen må till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 430 000 kronor;

B. att de likalydande motionerna I: 287 och II: 385 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 maj 1951.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson, Anderberg, Svedberg, Näslund, Jon Jonsson*, Bertil Andersson*, Hjalmar Nilsson och Lars Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungelsta*, Gustafson i Dädesjö, Norup*, Jacobson i Vilhelmina, Antby, Andersson i Hyssna, Hæggbloom, Jonsson i Järvsand, Ahlsten och Mårtensson i Smedstorp*.

* Ej närvarande vid justeringen.